

Första rapporten

från Nationella expertrådet
för klimatanpassning

2022

NATIONELLA EXPERTRÅDET FÖR
KLIMATANPASSNING

Förord

De senaste åren har vi allt mer tydligt sett effekterna av ett förändrat klimat. De skogsbränder, översvämningar och värmeböljor som Sverige och stora delar av världen har upplevt är en förvarning om vad som kommer att bli allt vanligare. Samtidigt pågår mer långsamma förändringar som på sikt kan leda till bland annat grundvattenbrist, ökade förekomst av skadedjur inom jord- och skogsbruk, föroreningar, hälsorisker och risker för ekosystemen. Klimatförändringarna och deras konsekvenser är således inget som kommer att hända i framtiden – de är här redan nu och vi måste därför rusta samhället för att möta effekterna av klimatförändringarna, samtidigt med omfattande åtgärder för att minska de klimatpåverkande utsläppen.

Den senaste rapporten från FN:s klimatpanel om det naturvetenskapliga kunskapsläget, IPCC, som släpptes i augusti 2021, slår fast att den globala klimatförändringen fortgår i snabbt tempo och drivs av människan. Observationer av extremer som värmeböljor, extrem nederbörd, och torka och dess koppling till av människan orsakade klimatförändringar har förstärkts sedan den tidigare rapporten. Då utsläppen är stora idag betyder det att uppvärmningen kommer att fortsätta att öka under åtminstone ett par decennier. Detta innebär ökade risker med inverkan på bland annat livsmedelsproduktion, vattentillgång, skogsbränder, såväl som hälsa, försörjningsförmåga och ekonomisk tillväxt. Kustöversvämningar beräknas bli allt vanligare. Även naturliga ekosystem påverkas med risk för förlust av biologisk mångfald.

Klimatanpassningen av samhället och dess olika sektorer kräver att vi vågar tänka om och tänka nytt. Krafttag behövs för att på allvar säkerställa att vårt samhälle ställer om i en klimatsäker och klimatanpassad riktning. Katastroferna, såväl som långsiktiga förändringar och deras omfattande kostnader i både människoliv och materiella förluster, som följer i klimatförändringens spår, visar att klimatanpassning behöver ges samma klimatpolitiska status som det viktiga arbetet med att begränsa utsläppen och de framtida klimatförändringarna.

Expertrådets uppgift är att utvärdera det nationella arbetet med klimatanpassning och ge förslag till regeringen för fortsatt arbete. De slutsatser vi kan dra efter framtagandet av denna rapport är att arbetet med klimatanpassning har kommit igång hos kommuner, regioner, länsstyrelser, nationella myndigheter och privata aktörer, men att mycket arbete kvarstår för att vi ska nå regeringens mål *”att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter”*. Klimatanpassningsarbetet behöver nu gå från ord till handling, från planeringsstadiet till genomförandet av konkreta åtgärder.

Expertrådet vill rikta ett stort tack till alla som hjälpt till med framtagandet av denna rapport. Vi har fått mycket värdefull information och hjälp med granskning av olika kapitel av experter från olika myndigheter, länsstyrelser, kommuner, intresseorganisationer, forskare och många andra aktörer vars kunskap och erfarenheter varit ovärderliga för oss i vårt arbete. Vi vill rikta ett särskilt tack till vårt sekretariat vid SMHI som sammanställt all information som vi har fått in och som bistått rådet under hela processen med framtagandet av rapporten.

Nationella expertrådet för klimatanpassning Stockholm den 9 februari 2022

Lisbeth Schultze, ordförande

Robert Johannesson

Elisabet Lindgren

Carina Keskitalo, vice ordförande

Erik Kjellström

Sofie Storbjörk

Irene Bohman

Henrik Larsson

Gregor Vulturius